

Toegang tot cassatie wegens schending van de Corporate Governance Code

Inleiding

Artikel 79 Wet op de rechterlijke organisatie (Wet RO) bepaalt limitatief op welke gronden de Hoge Raad als cassatierechter uitspraken van lagere rechters kan vernietigen. Naast vormverzuim wordt in dit artikel als cassatiegrond genoemd schending van het Nederlands recht. Met het verschijnen van de Corporate Governance Code rijst de vraag of een cassatieberoep kan worden ingesteld wegens schending van deze Code. Het antwoord op deze vraag kan bijvoorbeeld van belang zijn wanneer de lagere rechter het gedrag van (organen van) de vennootschap heeft getoetst aan regels uit de Code. Hierna zal ik eerst ingaan op de vraag of Code-regels kwalificeren als recht in de zin van artikel 79 Wet RO. Daarna zal ik de vraag aan de orde stellen of de toekomstige wettelijke verankering van het principe *apply or explain* de juridische status van de Code zal veranderen.

De Code in het licht van artikel 79 Wet RO

In de eerste plaats behoren tot recht in de zin van artikel 79 Wet RO van een openbaar gezag uitgegane, naar buiten werkende, voor betrokkenen bindende voorschriften. Hiertoe behoren in elk geval – afgezien van de wet in formele zin – de algemene maatregelen van bestuur, de ministeriële regelingen en de verordeningen van lagere publiekrechtelijke lichamen, die steunen op directe of indirecte delegatie van wetgevende bevoegdheid door de formele wetgever.¹ Ook van overheidswege vastgestelde regelingen die niet op delegatie van wetgevende bevoegdheid berusten, kunnen als recht in de zin van artikel 79 Wet RO kwalificeren, wanneer zij aan door de Hoge Raad geformuleerde eisen voldoen.² Langs deze weg zijn bijvoorbeeld bepaalde beleidsregels door de Hoge Raad als recht in de zin van artikel 79 Wet RO beschouwd. Men spreekt in dit verband wel van pseudo-wetgeving.

In de tweede plaats behoort tot recht in de zin van artikel 79 Wet RO sinds 1963 ook het ongeschreven recht. Tot die tijd sprak artikel 99 Wet RO (oud) van wetsschending. De uitbreiding van deze cassatiegrond tot *rechtsschending* heeft ertoe geleid dat ook algemene rechtsbeginselen en ongeschreven regels onder het toezicht van de Hoge Raad vallen. Voorbeelden van algemene rechtsbeginselen zijn algemene beginselen van behoorlijk bestuur en fundamentele regels van procesrecht. Ongeschreven regels zijn onder meer rechtsregels die de Hoge Raad zelf heeft ontwikkeld in zijn jurisprudentie, bijvoorbeeld op grond van open normen als

redelijkheid en billijkheid. Als voorbeeld hiervan kan dienen de door de Hoge Raad in zijn RNA-beschikking geformuleerde norm waaraan het treffen en handhaven van een beschermingsmaatregel dienen te voldoen.³

Om het juridische karakter van de Code te bepalen dient men eerst zijn totstandkomingsgeschiedenis te bezien. De Commissie Corporate Governance heeft de Code opgesteld op verzoek van een zestal private partijen en op uitnodiging van de Ministers van Financiën en Economische Zaken. De Commissie is geen publiekrechtelijke organisatie en aan haar is geen wetgevende bevoegdheid gedelegeerd. De Commissie had dus niet de bevoegdheid om algemeen verbindende voorschriften op te stellen. Kunnen Coderegels desalniettemin bindend zijn uitsluitend op grond van het feit dat zij in de Code zijn opgenomen? Een vergelijking met de SER-fusiegedragsregels dient zich hier aan. De SER heeft immers niet de benodigde bevoegdheid om verbindende voorschriften (inzake fusiegedragsregels) op te stellen. Van der Grinten merkt bij zijn behandeling van het ‘buitenwettelijk vennootschapsrecht’ over de juridische status van de SER-fusiegedragsregels het volgende op: ‘Men zou in dit verband kunnen spreken van pseudo-wetgeving. (...) Gesteld kan worden dat het regels zijn voor behoorlijk maatschappelijk gedrag en dat in beginsel het handelen in strijd met deze regels onrechtmatig is.’⁴ Steins Bisschop wijst erop dat eenzelfde redenering mogelijk is ten aanzien van de Code, op grond waarvan aan de Code directe werking zou kunnen worden toegekend.⁵ Het merendeel der schrijvers lijkt zich evenwel op het standpunt te stellen dat Coderegels niet bindend zijn uitsluitend op grond van het feit dat zij in de Code zijn opgenomen. Onder meer Winter en Raaijmakers stellen zich terughoudend op bij het aan de Code toedichten van een sterk rechtsbronkarakter.⁶ Ook in de memorie van toelichting bij de herziening van de structuurregeling komt het juridische karakter van de Code aan

3. HR 18 april 2003, NJ 2003, 286 m.nt. Ma (RNA).

4. Van der Heijden/Van der Grinten, Handboek voor de naamloze en de besloten vennootschap, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1992, nr. 39.2. In gelijke zin: Asser-Maeijer 2-III, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 2000, nr. 584.

5. B.T.M. Steins Bisschop, Actualiteiten Corporate Governance, TvO 2004, p. 152, 153.

6. J.W. Winter, In Nederland aanvaarde inzichten omtrent Corporate Governance, in: LT, verzamelde opstellen aangeboden aan Vito Timmerman, Deventer: Kluwer 2003, p. 331, 334; M.J.G.C. Raaijmakers, ‘Zelfregulering’ van corporate governance van beursondernemingen; Enkele kanttekeningen bij de Nederlandse Corporate Governance Code, WPNR (2004) 6563, p. 67, 77. In gelijke zin: M. Das, Geldt de Code?, Ondernemingsrecht 2004, p. 127 e.v.; S.M. Bartman, De Code-Tabaksblad; een juridisch lichtgewicht, Ondernemingsrecht 2004, p. 123, 126.

1. D.J. Veegens, Cassatie in burgerlijke zaken, bewerkt door E. Korthals Altes en H.A. Groen, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1989, nr. 76.

2. Vgl. hieromtrent Burgerlijke Rechtsvordering (losbl.), E. Korthals Altes, art. 79 RO, Deventer: Kluwer 2003, aant. 2.

de orde.⁷ Allereerst bevestigt de wetgever dat de Code niet krachtens delegatie van wetgevende bevoegdheid tot stand is gekomen. Vervolgens geeft de wetgever aan dat niet is beoogd, dat materiële codebepalingen zelf (pseudo-)kracht van wet hebben. Hieruit lijkt te volgen dat Coderegels niet, althans niet zonder meer, als recht in de zin van artikel 79 Wet RO kwalificeren. De vraag is of Coderegels langs andere weg als rechtsregels kwalificeren, zodat schending van die regels in cassatie kan worden getoetst. Denkbaar is dat aan Coderegels via de invulling van open normen in het vennootschapsrecht de status van (ongeschreven) rechtsregel wordt toegekend. Op deze mogelijkheid ga ik in de volgende paragraaf in.

Invloed van de Code op invulling van open normen

Het vennootschapsrecht bevat een aantal open normen aan de hand waarvan het gedrag van bij de rechtspersoon betrokkenen kan worden getoetst. Een voorbeeld hiervan is de vennootschappelijke redelijkheid en billijkheid van artikel 2:8 BW. Bij de invulling van deze norm kan artikel 3:12 BW, via de schakelbepaling van artikel 3:15 BW, een aanknopingspunt bieden:⁸ bij de vaststelling van wat redelijkheid en billijkheid eisen, moet rekening worden gehouden met algemeen erkende rechtsbeginselen, met de in Nederland levende rechtsovertuigingen en met de maatschappelijke en persoonlijke belangen die bij het gegeven geval zijn betrokken. Andere voorbeelden van open normen zijn de artikelen 2:9 BW (behoorlijke taakvervulling bestuurder), 2:138 BW (aansprakelijkheid bestuurder bij faillissement) en 2:355 BW (wanbeleid). Bij de invulling van deze open normen zou de Code een bron van toetsingsnormen kunnen zijn.⁹ Om te bepalen of een specifieke Coderegel zich leent om als toetsingsnorm te fungeren, kan de HBG-beschikking van de Hoge Raad als aanknopingspunt dienen.¹⁰ De Ondernemingskamer (OK) was in deze zaak tot het oordeel wanbeleid gekomen (mede) op grond van het feit dat de vennootschapsleiding de aandeelhouders van HBG niet had geraadpleegd, voordat zij besloot geen medewerking te verlenen aan een onderhands bod op een wezenlijk onderdeel van de activiteiten van de HBG, respectievelijk voordat zij besloot een joint venture met Ballast Nedam aan te gaan. Ten aanzien van deze door de OK aangenomen consultatieplicht overwoog de Hoge Raad dat 'noch in de huidige wettelijke regeling, noch in de thans bekende voorstellen tot wijziging daarvan, noch in de in Nederland aanvaarde inzichten omtrent corporate governance' voldoende steun te vinden was voor een dergelijke rechtsregel. Aan de des-

betreffende regel waren volgens de Hoge Raad zodanige bezwaren verbonden, dat die niet kon worden aanvaard zonder een wettelijke of statutaire regeling; bij gebrek aan een dergelijke regeling zou de verplichting tot onaanvaardbare rechtsonzekerheid leiden.

De voorgaande overweging van de Hoge Raad moet mijns inziens zo begrepen worden, dat in Nederland aanvaarde inzichten omtrent corporate governance op zichzelf een bron van rechtsregels kunnen zijn. Ik lees in de overweging van de Hoge Raad nog een tweede (aanvullende) voorwaarde, namelijk dat aan het aannemen van een rechtsregel niet zodanige bezwaren mogen kleven, dat afwezigheid van een wettelijke of statutaire regeling van die strekking tot onaanvaardbare rechtsonzekerheid zou leiden. Nadat is vastgesteld dat voor het aannemen van een rechtsregel voldoende steun bestaat in de in Nederland aanvaarde inzichten omtrent corporate governance, zal dus ook aan deze tweede voorwaarde moeten zijn voldaan, wil een Coderegel als rechtsregel kunnen worden aangemerkt.

Bevat de Code in Nederland aanvaarde inzichten omtrent corporate governance? Dit zal ten aanzien van iedere Coderegel individueel moeten worden bepaald. Daarbij kan in de eerste plaats worden gewezen op het onderscheid tussen principes en *best practice* bepalingen. In paragraaf 4 van de preambule valt te lezen dat de *principes* kunnen worden opgevat als 'moderne en breed gedragen algemene opvattingen over goede corporate governance'. Ten aanzien van deze pretentie zijn in de literatuur twijfels geuit.¹¹ Toch valt niet te ontkennen dat de Code is opgesteld door een relatief grote groep belanghebbenden, op grond waarvan hij zou kunnen bogen op een zekere mate van representativiteit. Met betrekking tot de best practice bepalingen merkt de Commissie op dat daarvan kan worden afgeweken. Hieruit kan worden afgeleid dat de principes eerder steun geven aan rechtsregels dan de best practice bepalingen.¹²

Een tweede onderscheid betreft Coderegels (1) die overeenkomen met geldend recht; (2) die in strijd zijn met geldend recht; en (3) die niet in een van voornoemde categorieën te plaatsen zijn en als nieuwe regels worden geïntroduceerd.¹³ Het voert te ver om op deze plaats uitgebreid in te gaan op de verschillende Coderegels; daarvoor verwijs ik naar de verschillende bespiegelingen die reeds aan de Code zijn gewijd.¹⁴ In meer algemene zin zal in beginsel echter het volgende hebben te gelden. Geeft een Coderegel geldend recht weer, dan kan in cassatie uiteraard worden geklaagd over schending van dit geldend recht. In dat kader zal dan (mede) kunnen worden gewezen op de desbetreffende Coderegel. Nieuwe Coderegels kunnen als rechtsregels

7. Kamerstukken I 2003/04, 28 179, nr. D.

8. Vgl. S.M. Bartman, a.w., p. 125.

9. Vgl. hieromtrent M.J.G.C. Raaijmakers, a.w. en L. Timmerman, Toetsing van ondernemingsbeleid door de rechter, mede in rechtsvergelijkend perspectief – over het onderscheid tussen gedragsnormen en toetsingsnormen, *Ondernemingsrecht* 2003, p. 560 en Steins Bisschop, a.w., p. 152.

10. HR 21 februari 2003, NJ 2003, 182 m.nt. Ma, JOR 2003, 57 (HBG), r.o. 6.4.2.

11. S.M. Bartman, a.w., p. 125 en M.J.G.C. Raaijmakers, a.w., p. 74.

12. J.W. Winter, a.w., p. 339.

13. Vgl. M. Das, a.w., p. 127.

14. Vgl. in het bijzonder S.M. Bartman, a.w., p. 125 en M.J.G.C. Raaijmakers, a.w., p. 68.

kwalificeren wanneer zij een in Nederland aanvaard inzicht vertegenwoordigen (en het aanvaarden van een dergelijke rechtsregel bij afwezigheid van een wettelijke of statutaire regeling niet tot onaanvaardbare rechtsonzekerheid zou leiden). Wanneer in de loop der tijd gebleken is dat een groot aantal vennootschappen een Coderegel heeft onderschreven, zal in het algemeen eerder kunnen worden gesproken van een in Nederland aanvaard inzicht omtrent corporate governance dan wanneer daarvan frequent wordt afgeweken. Coderegels die strijdig zijn met geldend recht, zullen in beginsel niet als rechtsregel kwalificeren. Voorstelbaar is evenwel dat dergelijke Coderegels in de toekomst aan gezag zullen winnen en tot wijziging van het geldend recht zullen leiden, zodat zulke Coderegels alsnog als rechtsregels kwalificeren. Zo is denkbaar dat het hanteren van certificering (uitsluitend) als beschermingsmaatregel op den duur ontoelaatbaar zal worden geacht (principe IV.2), hoewel dit naar huidig recht nog lijkt te zijn toegestaan.

Invloed artikel 2:391 lid 4 BW (nieuw) op de juridische status van de Code

In hoofdstuk 1 van de Code is het principe *apply or explain* neergelegd. Best practice bepaling I.1 bepaalt het volgende:

‘De hoofdlijnen van de corporate governance structuur van de vennootschap worden elk jaar, mede aan de hand van de principes die in deze code zijn genoemd, in een apart hoofdstuk in het jaarverslag uiteengezet. In dat hoofdstuk geeft de vennootschap uitdrukkelijk aan in hoeverre zij de in deze corporate governance code opgenomen best practice bepalingen opvolgt en zo niet, waarom en in hoeverre zij daarvan afwijkt.’

Deze bepaling zal een wettelijke verankering krijgen. In het nieuwe artikel 2:391 lid 4 BW, dat onlangs is aangenomen als onderdeel van de herziening van de structuurregeling, wordt bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) nadere voorschriften kunnen worden gesteld omtrent de inhoud van het jaarverslag, welke voorschriften in het bijzonder betrekking kunnen hebben op naleving van ‘een in de algemene maatregel van bestuur aan te wijzen gedragscode’.¹⁵ Het is de bedoeling dat de Code bij AMvB wordt aangewezen. De vraag rijst of als gevolg hiervan de juridische status van de Code, zoals die hiervoor besproken is, zal veranderen.¹⁶ Brengt aanwijzing van de Code bij AMvB met zich dat Coderegels de status van rechtsregels krijgen? Huizink c.s. lijken te menen van wel.¹⁷ Zij concluderen dat vanwege de aanstaande wettelijke verankering de

best practices uit de Code het effect van materiële wetgeving zullen krijgen. Zij zetten vraagtekens bij ‘de gekozen methode van delegatie van wetgeving van belangrijke onderdelen van het vennootschapsrecht bij AMvB’. Slagter meent dat na wettelijke verankering van de uitlegplicht sprake zal zijn van pseudo-wetgeving en concludeert dat de Code daardoor een karakter zal krijgen ‘zwakker dan dwingend recht, maar sterker dan aanvullend recht’.¹⁸ Hij komt tot deze conclusie op grond van de aanname dat, na aanwijzing van de Code bij AMvB, een slecht excuus geen rechtvaardiging zal zijn om de Code niet na te leven.

In de memorie van toelichting gaat de wetgever in op de juridische status van de Code na aanwijzing bij AMvB. Minister Donner merkt in de toelichting bij artikel 2:391 lid 4 BW (nieuw) op dat het voorgestelde artikel vennootschappen die daartoe bij AMvB worden aangewezen, (slechts) verplicht over naleving een standpunt in te nemen.¹⁹ Ten aanzien van het aanwijzen van de Code bij AMvB valt te lezen dat het voornemen is de AMvB zo in te richten dat de bepalingen zelf geen materiële werking krijgen. Naar de overtuiging van minister Donner biedt de formulering van het artikellid daarvoor ook geen ruimte. Op grond van deze toelichting lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat de verplichting ex artikel 2:391 lid 4 BW (nieuw) en de daarop gebaseerde AMvB beperkt zal zijn tot *verantwoording* over de naleving van de Code en geen rechtstreekse verplichting tot naleving van de Code in het leven zal roepen.²⁰ Door aanwijzing van de Code bij AMvB verkrijgen Coderegels dus niet de status van rechtsregels.

Iets anders is, dat wanneer de vennootschap in haar jaarverslag bepaalde Coderegels onderschrijft, zij in beginsel wel gehouden zal zijn tot naleving van die regels. In dit verband valt te wijzen op de Batco-beschikking van de OK, waarin de OK betekenis toekent aan de aanvaarding door de (moeder)vennootschap van de *OECD Guidelines for multinational enterprises*. Handelen in strijd met deze richtlijn leverde – in het licht van de omstandigheden van het geval – volgens de OK strijd met de elementaire beginselen van verantwoord ondernemerschap op.²¹ In de memorie van toelichting bij artikel 2:391 BW (nieuw) valt te lezen dat pas wanneer de vennootschap een verklaring doet dat zij zich aan (onderdelen van) de Code zal houden, aan die verklaring rechtsgevolgen kunnen worden verbonden. Gebondenheid wordt volgens de wetgever uitsluitend bepaald door geadresseerden van de norm uit de Code, die zich aan hun verklaringen omtrent de naleving hebben te houden. De vennootschap die in haar jaarverslag aangeeft hoe zij met de bepalingen in de Code omgaat, legt zich daarmee vast ten opzichte van de overige belanghebbenden in de zin van

15. Wet van 9 juli 2004 tot wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met aanpassing van de structuurregeling, Stb. 2004, 370.

16. Vgl. G. van Solinge & R. Nowak, Een krabbend anker; enkele vragen bij de ‘verankering’ van de code-Tabaksblad, WPNR (2004) 6563, p. 65.

17. J.B. Huizink, A.J.M. Klein Wassink & S.E. Zijlstra, De Nederlandse corporate governance code in de wet: statisch, dynamisch of problematisch?, NJB 2004, p. 425, 429.

18. W.J. Slagter, De invloed van de voorstellen van de Commissie-Tabaksblad op de rechtspleging, NJB 2004, p. 976, 978.

19. Kamerstukken I 2003/04, 28 179, nr. D.

20. In gelijke zin: J.W. Winter, a.w., p. 339 en S.M. Bartman, a.w., p. 124.

21. Hof Amsterdam (OK) 21 juni 1979, NJ 1980, 71 (Batco).

artikel 2:8 BW, aldus de wetgever. Dit betekent echter niet, dat Coderegels daardoor kwalificeren als recht in de zin van artikel 79 Wet RO.

Wat zijn de consequenties van artikel 2:391 BW (nieuw) en de op te stellen AMvB voor cassatie? In cassatie zal kunnen worden geklaagd over schending van dit artikel en/of de AMvB. Denkbaar is dat langs die weg in cassatie de genoegzaamheid van de door de vennootschap in haar jaarverslag gegeven uitleg waarom zij van de Code afwijkt, aan de orde wordt gesteld. Daarbij ligt het voor de hand dat die uitleg kort(er) kan zijn indien de Coderegulering strijdig is met geldend recht of met een (toelaatbare) statutaire bepaling. Voorts ligt het voor de hand dat langs de weg van uitleg niet kan worden afgeweken van een Coderegulering die geldend recht weergeeft (waarbij doorgaans tevens geklaagd zal kunnen worden over schending van dat recht zelf). Verder kan de vraag aan de orde komen wat de consequentie is van het achterwege laten van een uitleg over de niet-naleving van een Coderegulering. Betekent dit dat de vennootschap gehouden is tot naleving van die regel? Eenzelfde vraag rijst wanneer de vennootschap wel heeft uitgelegd dat zij van een Coderegulering afwijkt, maar deze uitleg ongenoegzaam is bevonden. In dit verband kan eveneens de vraag aan de orde komen welke betekenis moet worden toegekend aan goedkeuring door de algemene vergadering van de uitleg waarom de vennootschap van een Coderegulering afwijkt. Verleent de algemene vergadering die goedkeuring, dan leeft de vennootschap de Code na, zo valt te lezen in de preambule van de Code. Indien het niet geven van een adequate uitleg waarom men van een Coderegulering afwijkt, tot gevolg zou hebben dat de vennootschap gehouden is tot naleving van die regel, is dit dan anders wanneer de algemene vergadering goedkeuring aan die afwijking heeft verleend?

Mede als gevolg van de wettelijke verankering van de *apply or explain*-verplichting, zal de vennootschap gebonden zijn aan die Coderegels waarvan zij in haar jaarverslag niet heeft aangegeven dat (en waarom) zij daarvan zal afwijken. Partijen in een procedure zullen vervolgens van mening kunnen verschillen over de vraag hoe deze Coderegels moeten worden geïnterpreteerd (bijvoorbeeld in het kader van de vraag of de vennootschap zich heeft gehouden aan deze Coderegels). Leveren deze Coderegels geen recht in de zin van artikel 79 Wet RO op, dan kan de door de lagere rechter aan die Coderegels gegeven uitleg hoogstens worden bestreden met een motiveringsklacht. Voor de (feitelijke) onderbouwing van zo'n klacht zal, gelet op artikel 419 lid 2 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, moeten worden geput uit de uitspraak en de (andere) stukken in het geding. Het komt mij evenwel voor dat voor de (feitelijke) onderbouwing van de motiveringsklacht ook zal kunnen worden geput uit verschenen literatuur en/of (lagere) jurisprudentie over de desbetreffende Coderegels, ook al zouden partijen die literatuur en/of (lagere) jurisprudentie in de gedingstukken niet aan de orde hebben gesteld. De verwachting lijkt gerechtvaardigd – en het is in ieder geval te hopen – dat de

Hoge Raad zich in een standaarduitleg van de Coderegels zal gaan begeven, zoals hij ook pleegt te doen bij bepaalde veelvoorkomende wilsverklaringen of bedingen, en dat de Hoge Raad daarbij (mede) acht zal slaan op de over de Coderegels verschenen literatuur en/of (lagere) jurisprudentie.²²

Conclusie

Het is niet aannemelijk dat Coderegels als rechtsregels kwalificeren uitsluitend op grond van het feit dat zij in de Code zijn opgenomen. Aanwijzing van de Code bij AMvB op grond van artikel 2:391 lid 4 BW (nieuw) lijkt daar niet aan af te doen. Indien een bepaalde Coderegulering geldend recht weergeeft, dan kan in cassatie worden geklaagd over schending van dit geldend recht. In dat kader zal dan (mede) kunnen worden gewezen op de desbetreffende Coderegulering. Geeft een Coderegulering geen geldend recht weer, dan kan een Coderegulering slechts als rechtsregel kwalificeren wanneer deze Coderegulering een in Nederland aanvaard inzicht omtrent corporate governance vertegenwoordigt en het aanvaarden van een dergelijke rechtsregel bij afwezigheid van een wettelijke of statutaire regeling niet tot onaanvaardbare rechtsonzekerheid zou leiden. In cassatie kan dan over schending van die rechtsregel worden geklaagd, waarbij dan weer (mede) kan worden gewezen op de desbetreffende Coderegulering. Kwalificeert een Coderegulering ook langs deze weg niet als rechtsregel, dan kan de door de lagere rechter aan die Coderegulering gegeven uitleg in cassatie hoogstens worden bestreden met een motiveringsklacht. Wenselijk is dat de Hoge Raad zich in een standaarduitleg van de Coderegels zal gaan begeven, waarbij hij (mede) acht zal slaan op de over de Coderegels verschenen literatuur en/of (lagere) jurisprudentie.

Mr. M.C. Schouten
De Brauw Blackstone Westbroek

22. Zie Burgerlijke Rechtsvordering (losbl.), E. Korthals Altes, art. 79 RO, Deventer: Kluwer 2003, aant. 7.